„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ЛИСТ целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 162. У Новом Саду у уторак 17. октобра 1889. ГОДИНА XXIV.

НАСЕЉАВАЊЕ ЦРНОГОРАЦА У СРБИЈУ.

Прво оделење исељеника Црногораца, около 500 душа, већ се кренуло из Црне Горе и у овај мах можда је већ стигло у Србију. За њима ће друго, па треће оделење, док број насељеника не наврши шест хиљада.

На многим и многим уснама лебди питање: „Шта значи ова сеоба? Јер ако је узрок селењу глад, тога је било мал те не сваке године у Црној Гори... Да неће дакле ту бити каквих скривених политичких разлога?“ — Није нам првина да у штампи и иначе слушамо ово питање, с тог неће бити згорег да одговоримо на њега.

Сиромашна Црна Гора доиста није могла ни до сад да храни своје становнике. Тамо су гладне године чешће но другде, а то зато, јер у многим крајевима Црне Горе мора да буде ванредно добра година, па да не буде глади. Што донесе осредња година, то је већ — мало.

И ко год иоле познаје црногорске прилике, томе ће бити познато, да је та мала српска земља имала вазда саразмерно необично много исељеника. Црногорци су по целом истоку раштркани. Има их у Цариграду, Румунији, Грчкој, Србији, Бугарској, за тим Италији, па чак и у Америци.

У главноме има две врсте исељеника. Једни одлазе у свет са целом породицом, а други одрасли одлазе сами, дочим им породица остаје у Црној Гори. Они са стране помажу породицу и враћају се привремено кући, или и стално, а то онда, ако им испадне за руком, да зараде повећу своту новаца.

Ови исељеници били су невоља за Црну Гору. Ако оду из земље стално, с породицом, они се ретко врате, а ако се потуцају по свету, хоће често да се искваре, па нит хасне себи, нит породици, нит Црној Гори. Иначе је оправдана она реч једног Црногорца, кога ухватише у једном рђавом послу, па га запиташе: „Како ти подноси јуначки црногорски образ да то учиниш? — а он рече: „Невоља ме у свету нагна на то. Ми Црногорци смо само у Црној Гори Црногорци, јер док гледа на нас господар и сва Црна Гора, ми ћемо умрети а нећемо се осрамотити. Овде где нас нико не види, каткад и погрешимо.“

Рђаве привредне прилике Црне Горе нису допуштале, да се стане на пут њиховом исељавању. А рђаве политичке прилике, које су владале све до скора између Србије и Црне Горе, нису допуштале, да се исељавање Црногораца регулише тако, да они кад оду из земље, буду трајно сачувани од опасности претапања и пропадања.

Но чим у Србији наступише здраве политичке прилике, и дође у пуном смислу речи народна влада, регулисано је питање о исељавању Црногораца. И у место да се појединци растуре по целом истоку и беломе свету, удешено је, да сама црногорска влада пружи савета и помоћи исељеницима да оду у Србију, а српска влада је одредила за њих један крај, где ће им дати куће, земље и ићи ће им на руку да створе у Србији чисте црногорске насеобине.

Тим су начином две српске владе, црногорска и србијанска, сложно и договорно прегле, да удесе питање о исељавању Црногораца тако, како би цело Српство имало од туда користи, те се не би толики српски детићи мучили, губили и пропадали у свету.

Ето то је та политика, свакојако здрава и добра политика, али уједно чиста и јасна, без икаквих скривених намера.

Онај крај, који је одређен за насеобину црногорским исељеницима, лежи у топличком округу, на граници Старе Србије, према — Арнаутима. То је један од најплоднијих крајева, са дивном земљом, која је била обрађивана и насељена пре руско-турског рата с Арнаутима. Но кад је тај крај припао Србији, Арнаути се иселише, оставише куће и поља, а повукоше се натраг. Отуда, из Старе Србије, упадали су они у Србију и пљачкали на неколико сати даљине. А да се појединци населе дуж саме границе, на то се није могло ни мислити.

Сад ће се тамо населити у компактној маси 6000 Црногораца, а кога год нагони невоља да се сели из Црне Горе, добиће у оном крају земље.

Посао ће бити доста лак јер је земља врло плодна, а и влада ће давати олакшице насељеницима, јер ће они без сумње имати многе невгоде да поднесу од Арнаута. За прво време ће сигурно на оном крају бити између Арнаута и Црногораца читав мали рат. Арнаути не могу друкче живети но од пљачке, они ће сигурно и опет упадати у Србију као и до сад, но од сад неће више бити нужно да влада мобилизара читаве батаљоне и шаље их на границу, но ће Црногорци без сумње као што ваља дочекати свакога, ко год им упадне у насеобину, да пљачка.

Ето у томе је сва „политика“ црногорске насеобине у Србији. Она је проста, јасна и у сваком погледу добра. Ми је — поздрављамо!

Са српске скупштине.

Неколико дана трајала је у српској скупштини верификацијона дебата. Ту су прилику употребили либерали, да излију сав свој јед на радикале. По њиховом јадању изгледало је при изборима горе, но да је радикална влада с бајонетима натеривала људе да гласају на радикале. Но то и није све. Панта Срећковић н. пр. устаје те доказује даље, да је у радикалној партији највише таквих људи, који теже само за масним званима и т. д.

Из извештаја скупштинских види се, на шта је изашло. Радикални посланици не само да одбише све те лажи, но отворише торбу прошлости, те извукоше из ње сва недела либерална. А било је у тој торби свачега, само не онога, чиме су либерали могли бити задовољни.

Напослетку се свршило тим, да је скупштина оверовила све изборе. Највише је било дебате око избора Генчића, либерала. По закону сваки посланик мора имати 30 година, а против Генчићева избора уложен је протест на основу тога, што он нема 30 година. Крштена писма Генчићева нема, јер су црквени протоколи његове општине изгорели у српско-турском рату. Међутим власт је у оним крајевима одмах за тим установила пописни протокол, нарочито ради војаштва; у тај протокол уведене су године свима становницима по казивању њиховом и њихових родитеља.

У том је протоколу забележено, да Генчић нема 30 година. Међу самим радикалима дошло је до поцепаности у мишљењу. Неки су од њих тврдили, наиме Пера Максимовић, поп Милан Ђурић, Риста Поповић и други, да Генчићев избор треба потврдити, јер је само крштено писмо прави документ, а где тога нема, тамо треба бити толерантан и решити ствар у интересу онога, који је изабран. Други радикали, као Ранко Тајсић, поп Марко и други доказивали су, да где нема крштеног писма, ту је онај пописни протокол меродаван. Кад се тај протокол градио, сам Генчићев отац, који је био нар. посланик казао је, да је његовом сину онолико година, колико је заведено. Томе се дакле мора поклонити вере и зато треба узети као доказано, да Генчић нема 30 година и не треба му оверовити избор.

На крају одржаше победу поп Милан Ђурић и Пера Максимовић, да треба бити толерантан до крајности и добише за Генчићево оверовљење 1 глас већине. Радикали су се овде показали без сумње толико широких прсију, као што то нисмо научени видети ни код једне већине. То је био крај верификационе дебате, која се отезала више но што је требало.

* * *

Но у току верификацијоне дебате показало се ипак нешто, из чега би радикална влада и странка могле да извуку користи. Познато је, да су напредњаци док беху на влади понамештали били у звања само своје људе, па и такве, који нису за та места имали ни из близу способности, но су стекли наклоност напредњачку потказивањем и другим „лепим“ својствима. Кад је дошла фузија, у којој беше министар унутрашњих послова либерал, он је гледао да постави само либерале. Кад су радикали дошли на владу, они се нађоше у неком теснацу. Нађоше пуно чиновника, који или нису дорасли свом звању, или који као противници владе гледају, да радикалној влади чине на сваком кораку тешкоће. Закон је такав, да их влада не може јако мењати, осим ако неће да их баца у пензију, а тиме би теретила државну касу. И радикална влада трпела је и мучила се са сваковрсним чиновницима до сада. Од једном нити је могла све да похвата у неправилностима, нити је могла да све те елементе који су понамештани дотера. А њу чине одједном због најмање ситнице одговорном.

Наше је тврдо уверење било и пре, а и сад је, да влада мора изаћи пред скупштину и искати извесну суму новаца за расчишћавање чиновника. Ако скупштина хоће чиновнике, какви треба да су, онда она мора одредити на ту цељ извесну суму новаца, да би се неки, бар најгори од њих, могли ставити у пензију, а ако скупштина неће да одреди тај новац, онда она не може ни тражити да све иде онако, како треба. — Јер по постојећем закону треба дуго и дуго времена да прође, док влада могне на основу закона да поодпушта немарне, несавесне и злонамерне чиновнике, јер се за све то тешко набављају онаки докази, који су пред законом довољни за отпуштање.

У опште, кад је радикалној странци

ЛИСТАК.

ШТА БИВА ИЗ ПРИЈАТЕЉСТВА СА ЧИВУТИМА.

Стари Врбас, 11. октобра.

Овде живи неки стари Чива по имену Самујел Штајн, код Србаља на далеко познат по имену Шмула. Као што сам дознао, он је био у своје младо време ритар и перјар, а сад је врло богат човек, а то је отуд, што он има сина око 40 година по имену Давида, који је трговину и варање изучио, и који је осим неколико Немаца, Мађара, Рушњака и т. д. још најмање 30 имућних Србаља одавде, из Сентомаша, старих Шова, Деспот-Сентивана, па чак и из Срема својим варањем упропастио. А то је он овако чинио. Кад би му који лаковерни Србин свој дуг исплатио, Чивутин, изговарајући се да му сад ту није његова (Србинова) меница, да му какво парче хартијице као признаницу, а меницу ће му дати, кад је нађе. Србин оно парче хартије изгуби, а Чива му после меницу утужи, ит.д. О банкротству тих Чивута из даље ми није познато ништа, само знам, да је прво матори Шмула пао и све до лане на њиној фирми је стајало: Samuel Stein's Sohn. А до лањске године је Чивутин Давид имао многе дужнике, међу којима и силне Србље. Тада он по својој и чивутској мудрости науми да банкротира, а своје имање препише на своје наследнике. Тако и уради. Банкротира, прогласи се да ништа нема осим дужника својих, и тако преда ове својим веровницима. У један пут из суда из Сомбора долетише на 600 опомена само у Врбас, и то, највише Србима. Људи се почеше бунити, да је већина од њих поплаћала своје дугове и да није истина да су дужни они то, а некима, који су били дужни, било је пет пута више натоварено, него што су заиста били дужни. Али суд није хтео веровати, већ што се нашло, то се морало платити. И тако се ту силним Србљима земља, куће, пла цеви кућњи и друго испродавало. Људи у очајању многи хтедоше Чивутина убити, ал' је Чива, као и сваки други Чива врло оштроумно створење, па се чувао. Чиви са његовим банкротством ништа није фалило, шта више још се већма обогатио, до ли само то, што је неким Србима метнуо горак комад у торбу. А шта је то њему? Та није му првина; и тиме је он своме Талмудскоме богу најбоље угодио. Са тим својим банкротством је фирму преврнуо и сву Чивучад и маторог Чиву у њу увукао: фирма му сад гласи: Samuel Stein's Sohn's Nachfolger. Чива Давид има два коња и силну од Србаља присвојену земљу, али он на та своја два коња не оре, већ сваки боговетни дан иде у Кулу адвокату, његовом шогору Крисхаберу и тужива своје дужнике. То је његов посао, а жена са калфама је водила дућан; матори Чива Самујел надгледа чивутски виртшафт, мађеха пази на слушкиње и куварице. Дакле, као што се види, ту је рад у кући подељен. Нека раде најпосле, како знају, не треба да нас се тиче. Али једно нас се мора тицати. У целој Угарској мало је оваквих Чивута варалица и кајишара као што је Давид Шмуле, мало је таквих људи без срца и без милосрђа. Овај човек баш пустајински, на белом дану, незаконитим начином човеку имање тешком муком стечено отима. Ал он има начина око Србаља, па кад који Србин имућан или Српкиња у дућан код њега дођу, а он лепо око њих, нуди им и изнаша свакојаке еспапе, па ако Србин каже да нема новаца, Шмула му вели, да ће му дати на веру, а да коме ће веровати, ако њему неће, а платити може кад хоће и т. д. То се пак многоме лаковерном Србину допадне и пазари на његову несрећу код њега, а онда га је Шмуле већ ухватио у своје чивуцке канце, а за даље кватање не треба му даље мислити, лако ће га још више у клопку увући. И на тај је начин исти Давид Шмула многе лакоумне Србе оправио из Врбаса као бескућнике у Срем или бог те пита куда да аргатују другоме кад нису умели пазити на своје имање.

Од скора времена Давид Шмула ухватио је у своје вигове овдашњег ратара Србина Нову Довијарског. Овај као и многи на жалост Србин хтеде да лакше живи и да се не пати са орањем и сејањем земље, већ се да наговорити од Шмуле, да од њега узме неку олупану вршећу машину на коњи и то на веру за своту од 900 форината а. вр. Кроз неко време оде Нова и плати Шмули тих 900 форината и заиште своју меницу натраг. Чива му одговори, да меница није код њега већ је у Пешти, али нека се он не боји, доћиће она за 2—3 дана натраг, а оно ће му дотле дати мало признанице. Тако на мало парченце хартије напише: да је Нова њему дао 900 форината за машину. Наравно Нова као и многи простак Србин поверова Чивуту, па при плаћању није дозвао ни сведока, а нити је то Чивутин тражио. Искао је Нова за дуго времена своју меницу на поље, а Чива се бајаги увек једио, да не зна шта већ толико раде, кад му меницу не шиљу, али при томе непрестано Нову уверавше, да се ништа не боји, кад је он њему признаницу на то издао. Нова се са тиме задовољи и тако та ствар легне. Али Нови није дао ђаво мира, већ се упусти са Чивом у другу трговину, а још ни своју прву меницу на поље није добио, погоди се са Шмулом да своју коњску машину мења, да му Шмула да парну за њу, а он Шмули да доплати још 1500 форината. Нова пристане, али наравно на веру и сад. Овде је земља скупа јер бо је Немци јако плаћају; за добру земљу по лапцу може се добити на 600 форината. Шта се Нова са Шмулом још даље мешао, то не знам, ни сам чуо, јер су то биле њине тајне; доста то, да је Нова Шмули због машине на вечито продао по фртаља сесије земље — отприлике 5 ланаца, осим тога дао му је 80 мерова жита и 60 мерова зоби, а и свој заоставши фртаљ земље дао му је у дуг под аренду. Тако је Нова скоро сву машину и своје дугове Шмули поплаћао, ал, верујући као и многи лаковерни Срби све Чиви, није велике потврде од њега искао.

Од једанпут стане Чива од Нове грдну суму новаца потраживати, а овај му рече, да му толико није дужан, и почне му са оним хартијама (квитама) доказивати, да му је поплаћао. Но Шмула неће да призна те квите већ Нову тужи суду, а и Нова нађе онда адвоката у Суботици, и све те квите суду преда. Међутим Нови то ништа помогло није, већ му јаве од суда, да ће му се фртаљ и салаш, његово једино и последње добро за Шмулин дуг продати; сад је Нови синуло пред очима цело варање Шмулино и оде Шмули па каже: „Давиде, ако ми продаш мој фртаљ, убићуте“. А Чива опет њему: „па уби, ако смеш“. Нова опет није држао, да ће му за цело продати фртаљ (10 ланаца земље) и салаш. Кад ал у прошли понеде-

речено: „Е сад изволте ви владати,“ био је точак државних кола укочен, и с тим тако укоченим точком, не може се ићи напред. — Ово важи не само у погледу чиновника, него и у свему другом. То је бар наше мишљење.

Предлог да се оптужи министар.

У суботу је прочитан у угарском сабору предлог посл. Ирањија и др. да се министар домобранства Фејервари стави под оптужбу због употребљивања црно-жуте заставе у домобранској војсци. Да се поднесе такав предлог сабору, закључио је клуб крајње левице. Дакле, цела је та странка за то, да се министар Фејервари оптужи. Умерена опозиција закључила је, да се не придружи у томе крајњој левици. Та странка види такође повреду закона у томе, што се у домобранској војсци употребљује црно-жута застава, али мисли да та ствар није тако крупна, да се због тога министар оптужује.

Дан, над ће посланик Ирањи да мотивише свој предлог, одређен је 6. новембар п. н. Питање је, хоће ли сабор онда закључити, да пређе преко тог предлога на дневни ред, или ће исти предлог упутити дотичном саборском одбору, који ће сабору о томе поднети извештај и предложити, да ли да се сабор упушта у расправу о томе предлогу или не.

Предлог Ирањијев гласи:

С обзиром, што домобранска застава по §. 18. зак. чл. XLI. од 1868. о организацији домобранства носи поред знакова имена Њег. Вел. боје земаљске и грб угарске државе;

с обзиром, што се у тачци 21. §. 2. у II. делу регламана за домобранство, изданих год. 1887. и 1888. против јасног законског наређења, које не допушта никаквих изузетака, наређује, да се станови виших домобран. команданата у логорима означују црно-жутим заставама, и да су по томе у најновије време приликом маневарa на више места на становима домобран. команданата збиља и биле истакнуте такве заставе, а пре тога се у смислу регламана од 1875., у ком се просто само реч застава спомиње, — пошто по јасним речима законским није било нужно, да се и боје означе — увек употребљавала народна застава;

с обзиром што је господин министар домобранства у одговору на моју у тој ствари на њега 21. октобра управљену интерпелацију рекао, да је као по закону што се црно-жута застава у домобр. војсци употребљује, те по том има изгледа, као да ће се иста застава и даље употребљавати;

с обзиром, што не само да је без сваке сумње, да је издањем нових регламана повређен XLI. зак. чл. од 1868., него да има изгледа, да ће се и даље остати при том, и најпосле

с обзиром, што се министри могу у смислу тачке а) §. 32. зак. чл. III. од 1848. позвати на одговор за свако наређење или чин њихов, који вређа независност земље, уставне гарантије, наређења постојећих закона, личну слободу или светињу имовинску — поднашам:

Да поштовани заступнички дом закључи, да се господин министар домобранства барон Геза Фејервари због повреде зак. чл. XLI.: 1868 у смислу §. 33. зак. чл. III. 1868. стави под оптужбу, а за вођење оптужбе пред магнатским домом по §. 34. последњег закона да изабере комесаре.

Вести из места и са стране.

Заступник краљице Наталије. Познато је, да је за време брачне парнице између краља Милана и краљице Наталије, краљицу Наталију заступао адвокат Пироћанац. Он је свега у тој ствари написао два писма, један одговор конзисторији и био је једном у Јалти. Пре кратког времена послао је Пироћанац краљици матери рачун у износу од 200.000 франака. Овако беспримерни хонорар могао је само Пироћанац тражити. Краљица мати сигурно је сад већ упознала какви су ти „њени пријатељи“ али није хтела платити искану суму, док се напослетку не погоди са г. Пироћанцем за 60.000 динара. Сад је та ствар изравнана. Но није ово јединствени такав случај у адвокатској пракси Пироћанчевој. Познато је, да је под његовим министарством Србија закључила уговор са Лендербанком у ствари железнице. Тада је Пироћанац требао први да брани интересе Србије, но није их бранио. Но чим сиђе са министар-председништва, он се погоди код железничког друштва за 20.000 динара годишње, да буде адвокат железничког друштва против Србије. — Најновија халапљивост Пироћанчева јако се осуђује у Србији.

Прелаз у православље. „Обзору“ пишу из Подраге у Крањској: „Како је познато, општина Подрага у Крањској мисли се одрећи вере католичке, те примити веру православну. О томе вам могу јавити следеће: Расправа ова у Подраги настала је ли ради плаћања духовничког бира. Општина Подрага имаде свог духовника (капелана) којег и плаћају, но почем спада Подрага у жупу свети Вид, то се тражи од њих да и жупнику у светом Виду бир давати имају. Но Подражани су ове године закључили, давати припадајући бир само своме капелану, а жупнику у светом Виду ништа, с тим додатком, да је њима доста једнога плаћати, т. ј. онога који их служи, а другоме да не даду ништа. Ако до тога дође, да буду присиљени обојици духовницима плаћати, то да ће се радије вере одрећи. У Подраги је било 12 жандара, народ је миран, само говори да неће оба духовника плаћати, него да ће радије веру оставити, те добити духовника само једног. — Жандари су уписали сељака И. Божића који је највише викао, те се мисли да је он коловођа целе гунгуле.“ Ми јако сумњамо да ова ствар овако стоји, и да је једини повод онај, ког дописник износи. У осталом разбистриће се та ствар.

Село са игранком. Српско певачко друштво „Венац“ у Панчеву, приређује у суботу 21. октобра (2. новембра) 1889. у просторијама И. М. Вајфертове пиваре „Село са игранком.“ Распоред: 1. „Тамо тамо“ од Хавласа, пева мушки лик. 2. Декламује г. Љубиша Мачин. 3. „На стражи“ петоропев од Ива пл. Зајца, певају чланови „Венца“: Бранко Токин, Владимир Каракашевић, Јован Марковић, Светозар А. Ћирић и Душан Болмавац. 4. а) „Не мисле се убити већ љубити“, б) „Женске на збору“, од Роберта Толингера, пева мешовити лик. 5. а) „Небо моје“ од Хочевара, б) „Љубав ми је“ од Штера, баритон соло, пева члан дружине Јован Марковић. 6. „Међу браћом“ од Даворина Јенка, пева мушки лик. Улазница од особе 60 новчића. Почетак тачно у 8 сати у вече. Чланови потпомагачи који се на благајни одоставере као такви, улазе бесплатно.

Хајналдов јубилеум и српска старобечејска црквена општина. Да ми је случајно ко приповедао, о случају, који се десио у Старом Бечеју приликом 50-годишњице римокатоличког архијепископа Хајналда; — зацело, да би о истини посумњати морао; но пошто сам тај красни случај у мађ. листу, а 82-ом броју „Бачке“ читао, морамо поверовати жарку оданост српске општине бечејске према римокат. архијерејима. Па шта прича тај дописник? У вече те светковине сваг живи се не зачудио, но упропастио, чувши брујање звона и на српској цркви, па шта више, каже: наша браћа Срби (Szerb testvéreink), сутра дан на најсвечанији начин и богослужење одржаше у својој богомољи (цркви) а за здравље и корист тог великодостојника. Зар није ово лепо од главара старобечејске српске општине? Може л' им се што због тога замерити? Куд циља ово? Да л' беше игде случај, да и римокатолици нама у таким приликама таку почаст поделише? Молио би, да ми који главар Србин Бечејац на та питања одговори! И најпосле: врло сам радознао, да л' су Срби Бечејци, тако величанствено одазвали се, прослави хиљадугодишњице словенских апостола и светитеља — Кирила и Методија?!

Куга међу јеленима. Као што из Пожуна јављају, појавила се у шумама на аустријској граници куга међу јеленима, и то, тако јако, да ће исте шуме по свој прилици остати без јелена.

Трговина.

= **Нови Сад** 16. (28.) октобра. У нас је одржан годишњи овојесењи вашар. Многе наше наде су остале за минула два дана на празно. И покрај доста сурога оворано јесењега времена скупило се света на вашар задоста. Свако је то хтео да продаје ко шта има, али је купаца ретко било те је узаман нуђена и марва рогата и коњи, и овци и остала стока. Већином је погоњено кући не продано. Разуме се да ту није беримета ни за трговачку ни за занатлијску робу било. Овај је вашар врло хрђаво испао за све продавце.

Што је продавано све је у бесцење ишло. Плаћани волови млади 85—100 ф., средњи 100—120 ф., за месаре средњи замешени 140—150 ф. од пара. Краве јалове 80—100 ф. од пара. Коњи за радњу 80—100 ф., за кола нешто бољи 120—140 ф. од пара. Што одабранији коња није ни било. Овци 7 ф. 50—9 ф. 50 н. од пара. Мршавих је свиња мало и овима је цена и сувише висока била. Цењени су погодишњаци 18—24 ф., годишњаци 36—42 фор., двогодци 48—56 ф. од пара.

На житној пијаци нашој је остала радња без промене. Цена је рани са нешто већег довоза ма што је на горњим пијацама бар пшници цена напреднија. У нас се плаћа пшница новосадска, шајкашка и сремска 7 ф. 80—90 н. Наполица 7 ф. Јечам 5 ф. 10 н. Зоб 6 ф. 20 н. Кукуруз окрњен 3 ф. 30 н., неокрњен 2 ф. 20 н. Све од 100 кгр.

*

У **Будимпешти** 15. (27.) октобра. Пшница умерено нуђена, по неки су млинови вољни куповању били и намера је повољнија постала; цене се одржале без промене. Плаћана пшница потиска тешка 79. 8 ф, 70 н., 78.5 8 ф. 65 н., 80.5 8 ф. 80 н. Стонобеоградска 78.5 8 ф. 52 и по н. Бајска 74. 8 ф. 10 н. Бачка 72.8 8 ф. Све на три месеца.

Термини: Пшница за пролеће 8 ф. 55—56 н., за јесен пшница 8 ф. 14—15 н. Кукуруз за мај-јуни 5 ф. 9—11 н. Зоб за пролеће 7 ф. 19—21 н., за јесен зоб 7 ф. 20—24 н.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 16. октобра.

4% угарска златна рента — — —	101·50
5% „ папирна „ — — —	97·55
Дукати — — — — — — —	5·67
Наполеондори (20 франака) — — —	9·46
Немачке држ. марке — — — —	58·30

Најновије вести.

— Из Софије јављају, пошто је кнез Фердинанд свој повратак одложио на неколико дана, одгођено је отварање собрања за 22. октобра.

— Из Загреба јављају, да међу члановима опозиција теку непрестани преговори, у смислу, да сви скупа образују заједничку опозицијону странку. Изгледи за то, још су увек неизвесни.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 16. октобра у вече.)

Београд. У данашњој скупштинској седници изјавио је посланик Рибарац, да ће либерали у скупштини из колегијалности према радикалима усвојити адресу радикалне странке. (Адреса радикала је сагласан одзив престолној беседи. Иначе изриче радост што је Србија у добрим односима са свима силама и што ће се влада трудити да с балканским народима подржава заједницу. Осим тога има пријатељских речи у погледу Русије.) За тим је био избор одбора за прегледање основе: општинског закона, пословника, а такође је изабрат одбор за молбе, као и одбор, који ће потписати скупштинску адресу, која ће се данас предати намесништву.

Атина. Грчки престолонаследник венчао се јуче Софијом, сестром немачког цара.

Беч. Бугарски кнез бави се у Ебенталу и Бечу. Кад ће се кренути у Софију, не зна се.

Софија. Званично се потврђује. да је Лендербанка узајмила Бугарској 30 милијуна.

Монс. Рударски радници су у тајном митингу закључили, да ишту повишицу надница; ако им се ова не да, организоваће општи страјк.

Лондон. Лондонски листови поздрављају венчање грчког престолонаследника немачком принцезом, а „Morning Post“ се нада, да ће уплив немачки на истоку тиме појачати.

Беч. Између аустријске владе и друштва железнице Карла Лудвига уговорено је, да се нуз постојећу железну пругу Краково-Лвовску подигне још једна.

Берлин. Швајцарска социјално-демократска странка закључила је, да при до годишњем избору народног већа постави социјалистичке кандидате и да се одупре сваком даљем ширењу политичке полиције.

Јак 9. (21.) октобра о. г. дођоше из Куле два адвоката и екзеквент да продају на вечито Нови фрталъ и салаш. Позову се у судницу лицитанти; кад су већ сви ушли унутра, уђе и Шмула у судницу, а уђе и Нова. Чим је Шмула Давид ступио у судницу пуну света, ал иза Шмулини леђа Нова из револвера хтеде пући да убије Шмулу, но бојећи се, да још кога не убије, револвер му трипут слаже, али четврти пут пукне и погоди Шмулу у десну мишицу. Шмула се стропошта на земљу, Нова пукне још једанпут на њега у крста, али га са стране само окрзне, онда је ктео још један пут да пукне, ал' се Шмула за једног Немца склонио и тако се Нова побоји да неће и Немца убити, а мислећи да ће бити Шмули доста и да ће Шмула умрети истрчи на поље. Нико није се онда тамо десно ни од полицаја ни од жандара. Нова мислећи, да је Шмулу убио, у бегању викао је: „Ја сам урадио шта сам урадио“. За тим утече у Секић, тамо седне на железницу и оде у Суботицу своме адвокату, а оданде у Сомбор да се суду пријави.

Кад је Нова пуцао у судници, све је присутно друштво, бојећи се за свој живот полегало на земљу од страха. Земљу су Новину ипак продали неком Немцу са 3200 форината, а вреди најмање 5000 фор. Шмули су из десне мишице куглу извадили и преболеће, а шта ће са Србином бити не знамо. Доста то, да Шмулу свако осуђује а Нову сажаљевају, и људи међу собом говоре, да треба и из Новог и Старог Врбаса издати сведочбу противу кајишарења Шмулина, па онда колико је њих тај Чивутин упропастио и које је упропастио.

Ево вам, браћо Срби, лепа огледала, да ако мислите себи добра и својим породицама, немојте се са Чивути упуштати ни у шта, нити од њих новаца на зајам узимати, нити код њих на веру пазаривати, јер из горњег видите, шта може Чивут кајишар лепим начином од наших људи урадити, кад се са њиме пријатеље и њему поверују, а таки су они мање више сви. Чувајте се дакле њих да не пређете као Нова Довијарски и многи други.

Г—ћ.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Српска православна црквено-школска општина новосадска установљује почетком 1890. године у својој општинској администрацији на три године ова чиновничка места:

1. Књиговођско са годишњом платом од 800 фор.
2. Перовођско са годишњом платом од 300 фор.
3. Благајничко са годишњом платом од 500 фор.

Овај даје општини кауцију у износу своје двогодишње плате.

Подробне дужности за ова места могу се дознати код потписаног перовође. Ко жели искати једно од ових места, нека се обрати молбом са доказима о својој способности потписаној општини најдаље до Аранђелова-дне о. г.

Из седнице црквеног одбора српске православне црквено-школске општине новосадске држане 9. (21.) октобра 1889.

Јован Марић с. р. перовођа. 2—3 Др. А. Станојевић с. р. председник.

СТЕЧАЈ.

У Српској Кларији на вероисповедној женској основној школи опет је упражњено место учитељице. (Изабрана учитељица гђца Видосава Настићева из Сентомаша, коју су одмах иза овомесног избора изабрали и у Деспот-Сентивану, задржала је, са свим оправдано, то друго место, које је у близини њезиних родитеља.)

Дужности су оне које су прописане школском уредбом.

Плата је 340 (три стотине и четрдесет) фор. у готовом (ту је 40 фор. за рад у повторној школи), слободан стан с баштом (за још ову школску годину под кирију узет стан од једне собе и т. д. с ¼ ланца баште, а од идуће школске године угледан стан с угледном баштом), 2 (два) хвата дрва и сламе за огрев колико треба.

Време пријављивању јесте до 11. новембра 1889.

Из седнице месног школског одбора држане у Српској Кларији (per Zsomboly, Banat), 12. октобра 1889.

Богдан Кузмановић, председник.

1—3

БЕРМЕТА
ПРАВОГ СРЕМСКОГ
са грожђем по 24 фор.
А ЧИСТО ОТОЧЕНОГ ПО 32 ФОР. 100 ЛИТАРА
може се добити код
ПАЈЕ АРСЕНИЋА СИНА
У ИЛОКУ (У СРЕМУ.) 2—2

ОБЈАВА.

Потписаној управи „I. сентомашке српске задруге као дружине за међусобно помагање и штедњу“ част је овим п. н. грађанству у месту и околини до знања ставити да ће од 1. јануара 1890. год. п. р. отворити ново коло честичара.

Уписивање ће почети 1. новембра и трајаће до 31. децембра 1889. год., а уписати се може код доле именованих чланова управног одбора.

Сентомаш октобра 1889.

Милош Рунић с. р.
Милош Продановић с. р.
Александар Манојловић с. р.
Јован Теофановић с. р.
Јован Попић с. р.
Јеврем ст. Пивнички с. р.
Нестор Кнежевић с. р.
Сима Николић с. р.
Ђорђе Р. Стефановић с. р.
чланови управног одбора.

1—1

ШПЕЦЕРАЈСКА, ГВОЖЂАРСКА
И МЕШОВИТА ТРГОВИНА
ПАЈЕ АРСЕНИЋА СИНА
У ИЛОКУ 2—2
потребује два практиканта или шегрта.

ИМАЊЕ
БЛИЗУ ШАБЦА, (СРБИЈА)
до 50 хектара са кућом и свима потребним принадлежностима, удешено за сваковрсну економију, продаје се под повољним условима. Ко би желио купити нека се јави Администрацији „Заставе“. 2-6

У СВИМА ТРАФИКАМА.

НАЈБОЉА
ХАРТИЈА ЗА ЦИГАРЕТЛЕ
ЈЕ ПРАВИ
LE HOUBLON
ФРАНЦУСКИ ФАБРИКАТ
од CAWLEY & HENRY
У ПАРИЗУ.
ЧУВАЈТЕ СЕ ПОДРАЖАВАЊА!

21—26

Главно стоваришта за Аустро-Угарску: OTTO KANITZ & C°, I. Stoss im Himmel, 3, Беч.

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.